

Hodnocení bakalářské práce Adély Švolbové Autobiografické rysy v tvorbě Heleny Čapkové.

Práce směřuje k problematice spíše psycho - sociální než literárně historické, k problémům spíše etickým než estetickým, ostatně již v Úvodu jsou předestřeny dvě otázky, jichž si má práce všimnout a na jejich reflexe se soustředí: první „*se týká rodinných vztahů, které měla Helena s ostatními členy rodiny*“ (s. 6), a stejně tak pramálo literární je i otázka druhá: „*je možné, že matka měla některé ze svých dětí radši než jiné*“ (tamtéž)? Odpovědi jsou pak hledány v dílech „postižené“, tedy dcery a sestry, Heleny Čapkové.

Bakalaristka – nutno uvést – zodpovědně sleduje hromadící se „zákazy“, jimiž zejména matka brání své prvorozené ve „volném pohybu“ – kupř. „*zavrhla*“ (s. 8) možné pokračování jejích studií na pražské Minervě –, a tak se zřejmě před dalšími matčiny rozmary dcera rozhodla bránit sňatkem s Fr. Koželuhem, jehož žádost o ruku po „*několikahodinové známosti*“ (s. 8) neodmítla, touha vymotat se a uniknout z matčiny tenaty byla zřejmě silnější než možná nebezpečnost kynoucí plynout z narychlo vykvašené známosti (manželství však – okrášleno narozením dvou dcer – kupodivu trvalo celých dvaadvacet let až do nečekaného i předčasného Koželuhova úmrtí).

„Smolné“ vzpomínání Heleny Čapkové je bakalaristkou zkoumáno na čtyřech prozaických textech vydaných v rozpětí de facto dvaadvaceti let (*Malé děvče*, 1920 – *Moji milí bratři*, 1962), slovy autorky „*prvotina obsahuje největší množství autobiografických rysů, které jsou viditelné již na první pohled*“ (s. 10), zatímco u textu posledního „*je zřejmé, že toto dílo bylo zpracováno o mnoho let později a že autorka během těchto let posbírala velké množství cenných rad a zkušeností*“ (s. 11), což může signalizovat ústupky ve prospěch prozření – vyšší míry tolerance, smířlivosti a snad i porozumění.

Práce nás tedy jako by „uzavře“ v relativně stísněném prostoru „*mateřství*“ a „*rodinných vztahů*“ zprvu slečny, později paní Heleny, vztahů však spektra dosti širokého i „pestrého“ (dcera – matka, matka a její matka, dcera – babička, matka – otec, Helena – Josef, Helena – Karel, Karel – Josef), jež předkládá autorka ve škále vazeb podmíněných genderově i generačně a diktovaných dobovými tradicemi či zvyklostmi, úzkostmi i obavami spíše a častěji než zlým záměrem, na něž jako by stále odněkud shlížel onen odvěký svár citu a rozumu...

Je zásluhou autorky, že z témat zdání téměř bulvárního zsvítí skvostně sympatizující pohled ženy kupodivu nejstarší, Heleniny babičky, zřejmě v minulosti v některých ohledech „postižené“ obdobně jako její vnučka, jakkoliv v prostředí generačně zcela jiném, nastíněn je též dosti vzácný, až ochránářský vztah Heleny k staršímu z bratrů, Josefovi, komplikovaný vztah obou k „mamánkovi“ – Karlovi,

citlivá pozornost je věnována ale i matce, paní Boženě Čapkové, obdarované nelehkou sudbou ženy vojenského a později „důlního“ lékaře, jehož nelehká profese mnohdy prolínala doslova „celým bytem“.

„Případ“ nemá řešení, „příběh“ nemá happyend, osudy Josefa, Karla, prarodičů, rodičů i samotné Heleny Čapkové – Koželuhové, podruhé provdané za muže velkého ducha, diplomata a překladatele Josefa Palivce, se naplnily a „dospěly“, přijde mi, že předkládaná bakalářská práce je o přáních, tužbách, snech dětských i dospělých, o chtění, o odříkání, pláči, smutku skutečných lidí a snad nabízí smíření. Nepovažuji ji za marnou a zbytečnou.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat jako velmi dobrou.

V Plzni 19. května 2022

Jiří Staněk

Souhlasí s originálem
Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury
Jelínková